

Stanovisko habilitační komise

k návrhu na jmenování uchazeče: **Mgr. Dana Faltýnka, Ph.D.**
docentem pro obor: **Obecná lingvistika**

Komise byla jmenována dne 19. 3. 2020 v tomto složení:

předseda: prof. PhDr. Jan Kořenský, DrSc. (FF UP Olomouc)
členové: prof. PhDr. Juraj Dolník, DrSc. (FF UK Bratislava)
doc. PhDr. Karel Komárek, Ph.D. (FF UP Olomouc)
doc. Mgr. Karel Kleisner, Ph.D. (PřF UK Praha)
prof. PhDr. Jarmila Doubravová, CSc. (ZU v Plzni)

Vědecká rada Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci schválila na svém zasedání 19. 3. 2020 výše uvedenou habilitační komisi, která posoudila všechny předložené materiály. Po prostudování potřebných podkladů ve smyslu zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách, komise konstatovala, že jí byly předloženy všechny požadované doklady.

Komise rozhodla o stanovení tří oponentů habilitační práce s názvem:
Lingvistika genetického textu

Oponenty jsou: prof. PhDr. Juraj Dolník, DrSc. (UK Bratislava)
doc. PhDr. Zdeněk Starý, CSc. (UK Praha)
prof. Alexander Bolshoy, Ph.D. (UP Olomouc)

Komise souhlasila s tématem přednášky pro veřejnost na Filozofické fakultě Univerzity Palackého s názvem „Co kóduje genetický kód“
Přednáška proběhla dne 21. 5. 2020 za účasti 20 posluchačů

Habilitant představil metodologické spojnice mezi lingvistikou a biosémiotikou a jejich aplikace v oblasti určování autorství a příbuznosti plodin rodu Brassica. Poukázal na nové možnosti v interpretaci kódu DNA a kriticky zhodnotil závěry dosavadní odborné literatury k tématům. Přednášku hodnotíme jako fundovanou a pro posluchače přehlednou. V následné diskusi dr. Faltýnek zodpověděl dotazy týkající se tzv. hapaxů při atribuci textů a vztahů mezi sémantikou a gramatikou.

Komise se na svém zasedání dne 15. 7. 2020 seznámila s průběhem a kvalitou veřejné přednášky a s posudky oponentů.

Všechny tři posudky habilitační práce jsou kladné, doporučují pokračovat v započatém habilitačním řízení, doporučují, aby byl habilitantovi udělen Vědeckou radou FF UP titul docent.

Vzhledem ke komplexnosti a množství interdisciplinárních vazeb v habilitační práci, se každý z oponentů po výstižném zhodnocení celku práce soustředil na detailnější analýzu některých specifických témat: prof. Dolník se soustředil na metodologické a epistemologické aspekty práce, doc. Starý se zaměřil na metaforu/analogii genetického kódu jako přirozeného jazyka a

prof. Bolshoy zhodnotil bioinformatické přesahy kvantitativně-lingvistických výzkumů habilitanta.

Z tří navržených témat vybrala pro přednášku na vědecké radě Filozofické fakulty Univerzity Palackého s názvem „Lingvistické metody v analýze genetického textu“

Komise se dále shodla na tomto zhodnocení dosavadní činnosti uchazeče:

Habilitant pedagogicky působí na UP už více než 15 let (nejprve na Katedře bohemistiky, následně od roku 2011 na Katedře obecné lingvistiky FF UP). Jeho výuka zahrnovala a zahrnuje celé spektrum lingvistických oblastí (fonetika, gramatika, sémiotika ad.). Vyučované kurzy pravidelně rozšiřuje, stabilně vytváří nové volitelné předměty. Vyučované předměty jsou pozitivně evaluovány studenty. Popularita jeho výběrových kurzů přesahuje i hranice FF (především směrem k PřF). Míra habilitantova pedagogického zatížení je přehledně viditelná v systému HAP (průměrně vyučuje za semestr 15 hodin týdně).

Komise velmi oceňuje vysokou míru přínosu publikací habilitanta, z nichž je řada publikována na WoS, což není běžný standard v oblasti humanitních oborů. Habilitant se postupně plně etabloval v lingvistické oblasti a nyní jeho publikace zapadají nejen do domácího okruhu lingvistických výzkumů, ale především do odborné činnosti mezinárodní lingvistické komunity (především v kvantitativní lingvistice a biosémiotice).

Za tři nejvýznamnější publikace uchazeče pokládáme tyto:

1/ Faltýnek, D. – Matlach, V. – Lacková, L. (2019): Bases are Not Letters: On the Analogy between the Genetic Code and Natural Language by Sequence Analysis. *Biosemiotics* (10.1007/s12304-019-09353-z) (WOS IF 1.527)

Stať propojuje oblasti kvantitativní lingvistiky, biosémiotiky a počítačové biologie. Rozvíjí výzkumnou otázku představenou ve statí 2/. Profiluje směr, kterým se mohou dále vyvíjet pomezí disciplíny mezi biologií a lingvistikou směrem k větší míře formálního zakotvení v existujících konceptuálních rámcích lingvistiky a k větší míře užití aktuálních výpočetních metod biologie.

2/ Lacková, L. – Matlach, V. – Faltýnek, D. (2017): Arbitrariness is not enough: towards a functional approach to the genetic code. *Theory Biosci.* doi:10.1007/s12064-017-0246-1. (WOS IF 1.552)

Stať v biologickém časopise s impaktovým faktorem, kterou se podařilo publikovat týmu dr. Faltýnka. To představuje v kontextu FF naprosté unikum. Stať biologům ukazuje, že samotné defaultní chápání arbitrárnosti kódu je nedostačující pro jeho funkcionální výklad (směrem ke konstrukci proteinů s jejich funkcionalitami).

3/ Markoš, A. – Faltýnek, D. (2011): Language Metaphors of Life. *Biosemiotics*, 2011, 2, 4, s. 171– 200. (WOS IF 1.527)

Nejvíce citovaná stať habilitanta, která v oblasti biosémiotiky etablovala lingvistický směr zkoumání živých systémů. Stať představuje jednu z klíčových konceptualizací, která se pro biosémiotickou komunitu stala zcela neopominutelnou.

Uchazeč absolvoval celou řadu zahraničních odborných stáží: v Německu (Trier), opakovaně v Rakousku (Graz, Vídeň), v Polsku (Wroclaw), v Estonsku (Tartu), na Tchaj Wanu (Tchaj Pej) ad.

Habilitation má jednu z nejvyšších úspěšností v projektové činnosti na FF. Je a byl hlavním řešitelem celé řady projektů (TAČR, OPVTV, OPVK, FPVČ, IGA) a zapojen byl do dalších projektů (GAČR, TAČR, OPVTV, OPVK).

Uchazeč uspořádal řadu domácích workshopů a konferencí, ale především byl hlavním pořadatelem mezinárodní konference QUALICO, která se v Olomouci na Katedře obecné lingvistiky konala v roce 2014.

Závěrem habilitační komise konstatuje, že uchazeč je předním odborníkem v interdisciplinárních oblastech lingvistických výzkumů, který dosáhl mezinárodního ohlasu a je etablován v mezinárodní vědecké komunitě. Jeho publikace představují pro zmiňované interdisciplinární oblasti obecné lingvistiky velký přínos, posunuly řadu výzkumných směrů a bude na ně s velkou pravděpodobností v mnoha ohledech navazováno (soudě podle současných ohlasů na nově vznikající stati autora).

Hlasování habilitační komise:

počet hlasujících:	5
počet hlasů kladných:	5
počet hlasů záporných:	0
zdržel se hlasování:	0

Na základě výsledku tajného hlasování **habilitační komise v souladu s § 72 zákona č. 111/1998 o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů doporučuje VR FF pokračovat v řízení pro jmenování Mgr. Dana Faltýnka, Ph.D. docentem pro obor Obecná lingvistika**

V Olomouci dne 15. 7. 2020

Podpisy členů komise: